Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Nr. 6 (21) Wilnia, 30 Kastryčnika 1936 h. Hod III

НОВЫ ШЛЯХ

Орган Беларускіх Нацыянал-Социялістаў

„Nowy Šlach“ wychodzić raz u miesiac za košt achwiar siabroŭ i sympatykaŭ Biełaruskich Nacyjanał-Sacyjalistaŭ.

Adres Redakcyi i Administracyi: Wilnia, Kalwaryjska 12—30. Redakcyja adčyniena štodnia ad 10 da 3 h. dnia.

Сацыяльна — эканамічныя мэты Б. Н. С. П.

Што сучасны буржуазна-капіталістычны лад збанкрутаваў канчальна, гэтага ня ўкрываюць цяпер нават тыя колы грамадзянства, каторым на існаваньні яго найбольш залежыць.

Банкроцтва капіталізму, галоўным чынам палягае на тым, што раней ён хаця і ўзбагачваў клясу буйных уласьнікаў, але адначасна з тым павялічваў дабрабыт народаў і даваў магчымасьць шырокім масам працоўных да заработку, а цяпер ён зьяўляецца прычынаю нэндзы гэтых апошніх і іхняга культурнага заняпаду.

Дзякуючы гаспадарчым недарэчнасьцям, да якіх давёў капіталістычны лад, увесь сьвет перажывае жорсткі крызыс з дзесяткамі, а мо' й сотнямі мільёнаў безпрацоўных, паміраючых з голаду.

Безрабоцьце шырокіх масаў насельніцтва зьяўляецца галоўнаю балячкаю нашага часу, балячкаю, каторая пры існуючым стане рэчаў давядзе да канчальнай руіны ўсе народы, а ў тым ліку і народ Беларускі.

Вось дзеля гэтага Беларускія Нацыянал-Сацыялісты імкнуцца да такіх парадкаў, каторыя забясьпечылі-б усе гаспадарчыя і культурныя патрэбы народу, дзе не было-б ні бедных, ні багатых, ні беспрацоўных, а ўсё гаспадарчае жыцьцё кіравалася-б не інтарэсамі клясы капіталістаў і абшарнікаў, а выключна інтарэсамі ўсяго працоўнага народу.

Гэтакі грамадзкі лад, падрабязную праграму якога дасьць самае жыцьцё, ёсьць ладам сацыялістычным. Але сацыялізм, да прыхільнікаў якога залічаюць сябе Беларускія Нацыянал-Сацыялісты, павінен мець нацыянальны характар,—гэта значыць, што будучы грамадзкі і гаспадарчы лад Беларусі мусіць быць прытарнаваны да абставінаў нашага краю і характару Беларускага Народу і ягонай карысьці. Гэтакі лад ёсьць неабходны ў інтарэсах усей Беларускай Нацыі, складаючайся пераважна з сялянства і нязначнай часткі фабрычна-заводзкіх работнікаў, інтэлектуальных працаўнікоў і іншых.

Што датычыць Савецкай Беларусі, дзе пануе на вёсцы прыгон, а ў гарадох жорсткая эксплёатацыя працоўных з боку камуністычнай улады, то й там пасьля яе ўпадку мусяць запанаваць запраўдныя сацыялістычныя парадкі, маючыя таксама нацыянальна-беларускі характар.

Будзем імкнуцца да таго, каб Беларуская Дзяржава была краінаю сацыялістычнаю, што мы выразна і зазначаем у сваей праграме.

Палітычная незалежнасьць Беларускага Народу можа паўстаць толькі дзякуючы высілкам працоўных масаў.

Было-б дзіўным і крыўдным для гэтых масаў, каб там запанаваў некі іншы, нявыгадны для іх сацыяльна-эканамічны лад.

Для ўсякай грунтоўнай зьмены існуючага стану рэчаў на лепшае патрэбна высокая ступень грамадзкай сьведамасьці і арганізацыі народу. З гэтай прычыны Б. Н. С. П. будзе вясьці шырокую ўсьведамляючую працу і арганізоўваць народ на грунце сваёй праграмы.

Мы рашуча высказываемся процi такіх формаў гаспадаркі і сацыяльнага жыцьця, якія ўстанавіла камуністычная ўлада ў Саветах, дзе новы лад, нічога супольнага ня маючы з сацыялізмам, трымаецца прымусам і тэрорам. Гаспадараваньне там камуністаў сьняшпэціла і скампрамітавала самую ідэю перабудовы ўсяго сацыяльна-палітычнага ладу на больш рацыянальных падставах, застрашыла грамадзянства сваёю грабежніцкаю палітыкаю і тэрорам і дзеля гэтай прычыны дзеяльнасьць камуністычнай партыі ў Саветах мы залічаем да паважных дзейнікаў сусьветнай рэакцыі, устрымліваючай гаспадарчы, палітычны, сацыяльны і культурны поступ усіх народаў.

Каб ня было дыктатуры камуністычнай партыі ў Саветах, ужо даўно шмат якія пытаньні сацыяльныя і эканамічныя былі-б вырашаны на карысьць працоўных.

Стаючы на грунце ідэолёгіі нацыянальнага сацыялізму, мы тым самым рашуча выступаем процi капіталізму, процi інтэрнацыянальнага камунізму, процi анархізму і наагул процi ўсяго, што знаходзіцца ў супярэчнасьці з ідэяю нацыянальнага аздараўленьня і нацыянальнай консолідацыі, а ў галіне сацыяльна-эканамічнай процi ўсяго, што было-б штучна накінена народу і не выплывала-б з ягоных прыродных патрэбаў.

Ab nacyjanaliźmie

ČAMU BIEŁARUSY PAWINNY BYĆ NACYJANALISTAMI

Zdawałasia-b što karysnaść pašyreńnia siarod biełaruskaha narodu idei zdarowaha tworčaha nacyjanalizmu pawinna być zrazumiełaju dla kožnaha biełarusa, katory nie chacieŭ-by, kab našym narodam kirawali čužyja i warožyja jamu siły.

Naležna ŭzhadawany u narodnych masach tworčy nacyjanalizm jość, miž inšym, najlepšym srodkam proci ŭsich chwarabliwych i supiarečnych z pryrodaju čaławieka idejaŭ internacyjanalnaha charaktaru, jakija pašyrajucca ŭ nas z metaju zakabaleńnia biełaruskaha narodu čužymi jamu elementami.

Hetaja apošniaja akaličnaść i jość toju haloŭnaju pryčynaju, dziela jakoj proci jaho wystupajuć marksysty.

Ale, jak heta ni dziŭna, nia mohuć jaho pieratrawić i takija koły biełaruskaha hramadzianstwa, katoryja zdawałasia-b z marksystami ničoha supolnaha mieć nie pawinny!..

Dla bolš dakładnaha wyświatleńnia sprawy musim zaznačyć, što nacyjanalizm bywaje rozny: ad krajniaha šowinizmu, złučanaha z zachopnickimi imknieńniami—da nacyjanalizmu abaronnaha, majučaha na mecie wytwareńnie dla swajho narodu karysnych abstawinaŭ da haspadarčaha, kulturnaha i sacyjalnaha postupu i nie dapuščeń nie da paniawoleńnia jaho i eksploatacyi z boku inšych, bolš mocnych narodaŭ.

Zrazumiełaja reč, što pry sučasnym swaim pałažeńni, u jakim apynulisia biełarusy ŭ miežach Polšče, Sawietaŭ, Łatwii i Litwie moža być tolki mowa pra nacyjanalizm abaronny.

Pry isnujučym stanie rečaŭ my pawinny zawajoŭwać sabie prawy na nacyjanalnaje isnawańnie, baroniačysia pierad nastupam našych susiedziaŭ, katoryja budučy macniejšymi za nas, majuć zusim wyraznyja mety. Aprača roznych ahraničeńniaŭ i kryŭdnych adnosinaŭ, jakija stasujucca da biełarusaŭ, našu nacyjanalnuju niemač na hruncie ekanamičnym wykarystoŭwajuć i žydy, pryčynajučysia da taho, što my kocimsia ŭ biazdońnie mataryjalnaj nendzy i spałučanaha z joju maralnaha zaniapadu.

Pry padobnym stanie rečaŭ, kali narody matarjalna i nacyjanalna macniejšyja ad nas wykonwajuć hetakija roli—ci-ž mohuć biełarusy admowicca ad abarony swaich adusiul zahrožanych prawoŭ?

Na pastaŭlenaje pytańnie nia moža być dwoch adkazaŭ.

Biełarusy, jak urešcie i kožny narod, pawin-

ny baranicca — i jany baroniacca, jak mohuć i jak umiejuć.

Kali-b hetaha nie nahladałasia, to tym samym było-b dawiedziena što narod naš nacyjanalna pamior i naŭrad ci byŭ-by zdolnym paŭstać nawat pry niekich inšych i bolš spryjajučych abstawinach.

U pracesie abarony swaich pryrodnych prawoŭ my pawinny daskanalić i ŭzmacniać swaje abaronnyja srodki ŭ tym wypadku, kali nastup na nas pačynaje wiaścisia bolš intensyŭna i prymaje pahražajučy charaktrar.

Heta značyć, što, uważajučy swoj nacyjanalizm za abaronny, my pawinny adnak zawostrywać na hruncie ŭzmocnienaha nacyjanalnaha pačuccia srodki swajej nacyjanalnaj abarony wa ŭsich tych wypadkach, kali ŭ adnosinach da nas wyjaŭlajecca poŭnaja nehacyja i biasceramonnaść.

Dziela hetaj pryčyny ŭsialakija razważańni na temu chryścijanskaj ciarpliwaści i niasupraciŭleńnia lichomu, my zaličajem da wielmi škodnych, biaručy pad uwahu abstawiny, u jakich apynuŭsia biełaruski narod.

Taksama nia moża nas zadawolić i toje akreśleńnie nacyjanalnych zadańniaŭ, katoraje daje nam „Biełaruskaja Krynica“, prapahujučaja: „swabodna i dastojna żyć samomu i druhomu dać hetak żyć, nie rabić inšamu taho, čaho nia chočaš; kab tabie było zroblena—woś“—każa jana: „pryncypowyja łozunhi biełaruskaha nacyjanalnaha adradżeńnia i wyzwaleńnia.“ (B. Krynica N 10—1936.)

Hetakija łozunhi mo‘ i dałosia-b ździejśnić pry niekich idealnych abstawinach, ale nie ciapier, kali ludzi, na żal, daloka adychodziać ad maralnych prawiłaŭ, nakreślenych u Ewanhelii i staŭšych dziakujučy hetamu niażyćciowymi.

„Nie rabić inšamu taho, čaho nia chočaš, kab tabie było zroblena“...

Skazana dobra, ale narod biełaruski pastupać pawodłuh skazanaha nia moża, dyj naahuł jano nia maje nijakaha praktyčnaha značeńnia. Naŭpierad, biełaruski narod nia maje amal nijakich mahčymaściaŭ da taho, kab rabić u adnosinach da inšych narodaŭ toje, što robiać hetyja apošnija ŭ adnosinach da jaho samoha. Hetakaja farmuloŭka nie daje adkazu na toj wypadak (katory jość rečaistaściu) kali pry samym lepšym z našaha boku uspasableńni da ŭsich kryudzicielaŭ, kali my ničoha nia robim takoha, čaho nie chacieli-b kab jany nam rabili—kryŭdy nie pierastanuć i buduć rabicca jašče bolšymi. Wyhladaje tak, što kali nas buduć kryŭdzić i nie dawać żyć, to my pawinny ahraničycca tolki da taho, kab ścierahčysia padobnych rečaŭ nie rabić kryŭdzicielam.

Kali-ż pasluchaŭšy paradaŭ „niasupraciŭlencaŭ“ dać im „swabodna i dastojna żyć,“ to heta prywiało-b da takoha stanu rečaŭ, pry katorym biełarusam, żywučy hetak „dastojna“ pryšłosia-b u lepšym wypadku wykonwać rolu pasyŭnych nahladalnikaŭ, a ŭ horšym — żyŭcom leżci ŭ mahiłu z pryčyny tworanych im kryŭdaŭ. Biełaruski narod, pakul żyŭ, pahadzicca z hetym nia moża.

Nie żadajučy rabić taho inšamu, čaho nia chočam kab nam zrabili, my pawinny ŭsimi sposabami zmušać hetaha „inšaha“, kab jon nie rabiŭ nam ničoha lichoha.

A kab hetyja „inšyja,“ zapraŭdy, ličylisia z nami i šanawali našyja prawy, my pawinny nabyć adpawiednuju siłu, pawinny zahartawać swoj nacyjanalny duch, zawastryć swajo nacyjanalnaje pačuccio, słowam stacca nacyjalistami. Chacia naš nacyjanalizm i pawinien u siłu nieabchodnaści być nacyjanalizmam abaronnym, adnak jon nia moża tracić swajho bajawoha charaktaru wa ŭsich wypadkach, dzie pahrażaje niebiaśpieka.

Tyja-ż farmuloŭki, katoryja nam padsoŭwajucca pad płaščam „pryncypowych łozunhaŭ biełar. nacyjanalnaha adradżeńnia“ treba zaličyć da zwyčajnych prajawaŭ nacyjanalnaj mlaŭkaści, katoraja ŭhnojwaje hrunt dla roznych internacyjanałaŭ.

Zdarowy nacyjanalizm, złučany nawat z nacyjanalnym ehaizmam jość patrebnym dla biełarusaŭ, bo biez jaho ni kulturny, ni haspadarčy postup narodu nie mahčymy.

Kruhom nas dziejuć i kapošacca siły, katoryja ničym inšym, a tolki našym koštam, koštam našaha zaniapadu, chočuc nasycić swoj nacyjanalny ehaizm.

Pry hetakim stanie rečaŭ tolki naš abaronny nacyjanalizm, ale zarazam i bajawy, moża ŭratawać nacyju.

Zahartoŭwać nacyjanalny duch narodu, zmahacca za lepšuju jahonuju budučyniu, abaraniacca ad worahaŭ, a dzie taho wymahajuć abstawiny — zmušać ich da pašanawańnia našych prawoŭ, pastupajučy z imi tak, **jak jany na heta zasłużyli** — woś toje hałoŭnaje, čym pawinny kirawacca kożny biełarus addany swajmu narodu, kożny biełaruski patryjot.

Hetak zrazumieły nacyjanalizm my pryznajom karysnym dla biełaruskaha narodu, a ŭsio toje, što jość dla jaho karysnym budzie i hramadzki maralnym.

Inšaha kryteryja dla acenki taho, abo druhoha hramadzkaha źjawišča my pakul što nia bačym.

Nia można brać za jaho, jak heta robiać ludzi prasiaknutyja ewanhelskim świetapahladam, niekija adarwanyja ad życcia paniaćci ŭsieahulnaj lubowi ŭ adnosinach da swaich worahaŭ i škodnikaŭ.

Tworčy nacyjanalizm dla biełaruskaha narodu nia tolki jość karysnym, ale i nieabchodnym.

Biez zaščapleńnia hetaj idei i biaz postupu ŭ hetym kirunku, ŭwieś naš narod chutka staŭsia-b achwiaraju čužoha zachopnictwa, abo pieratwaryŭsia b u matarjał dla żydoŭska-kamunistyčnych eksperymentaŭ.

U życci narodaŭ, jak i naahuł siarod żywych istotaŭ, nahladajecca żorstkaja baraćba i niawiedama kali jana spynicca.

Ŭ hetaj baraćbie najbolš nieabchodnaju zbrojaju jość konsolidacyja narodu, jakaja moża paŭstać tolki na hruncie mocnaha pačuccia zdarowaha tworčaha nacyjanalizmu, na hruncie supolnych i zahrożanych nacyjanalnych intaresaŭ.

F. Akinčyc

METY KAMUNISTAŬ U ADNOSINACH DA BIEŁARUSKAHA NACYJANALNA-ADRADŽENSKAHA RUCHU

Treba wyrazna sabie ŭswiedamić, što kamunistyčny ład, prynamsi ŭ jahonym sawieckim wydańni i biełaruskaje nacyjanalnaje adradžeńnie— dźwie rečy jakija pahadzić nia dajucca.

Nia hledziačy na heta my zaŭważywajem, što kamuna ŭsiaroŭna jak taja Šmathałowaja hidra, uściaż žyruje na biełarnskim hruncie i ŭsciaż spekuluje na biełaruskim ruchu.

Kamunizmu patrebna adpawiednaja wopratka i na našym hruncie jon nadziawaje na siabie biełaruskuju, kab lahčej uleźci ŭ dawier biełaruskaha narodu i zachapić jahonuju dušu. Kab toj-ža samy kamunizm pakazaŭsia pierad nami ŭ jahonym zapraŭdnym sawiecka-niawolnickim wyhladzie z usim jahonym internacyjanałam, nasieŭšym na narody był. Rasieii, można być peŭnym što ŭwieś naš narod adwiarnuŭsia-b ad čyrwonaj piaciramiennaj zwiazdy.

Biełaruskuju zahubu treba pryšykawać biełaruskimi rukami i tamu żydy z K. P. Z B. uściaż šukajuć siarod biełarusaŭ takich ludziej, katoryja ci to za čyrwoncy i dalary ci to z pryčyny swajej durnaty pašli-b za imi i biazkrytyčna wykonwali-b ichnija zahady.

I my bačym, što ad daŭżejšaha času, amal ad pačatku isnawańnia Polščy—na našych ziemlach wiadziecca kamunistyčnaja praca, katoraja u apošnija časy prymaje čysta „stachanaŭskija tetmpy". Zusim zrazumieła, što żydoŭ z K. P. Z. B. nia cikawić ni naš nacyjanalna-adradžeński ruch, ni našyja nacyjanalnyja ideały.—Im patrebna apanawać narodnyja masy i pawiaści ich, adpawiedna atumaniŭšy, za saboju. A kab naš narod apynuŭsia pad kamunistyčnym kiraŭnictwam—treba skampramitawać u wačoch narodu ŭsich nacyjanalnych biełaruskich dziejačoŭ i ŭsie biełaruskija instytucyi, katoryja imi kirujucca.

Hetakuju taktyku z boku kamunistaŭ my nahladajem ad daŭżejšaha času i dziakujučy hetamu dla nas jana nie źjaŭlajecca nawinoju. U apošnija adnak časy, dziakujučy ŭtwareńniu praz kamunistaŭ h. zw. „narodnaha frontu" jany imknucca padparadkawać sabie ŭsie biełaruskija arhanizacyi, zamańwajučy ich „demokratyčnymi lozunhami."

Stasoŭna da našych palityčnych i hramadzkich abstawinaŭ, apanawańnie praz kamunistaŭ našych nacyjanalna—biełaruskich arhanizacjaŭ i ŭstanoŭ mieła-b u swaim wyniku ichniuju likwidacyju i roznyja praśledawańni z boku ŭładaŭ usich biełaruskich dziejačoŭ, katoryja dziakujučy swajoj niaświedamaści papalisia na balšawicki kručok. Faktyčna heta i była-b taja bliżejšaja meta, da katoraj imkniecca K. P. Z. B., bo tahdy, pašla likwidacyi lahalnaha biełaruskaha ruchu zastalisia-b tolki nielahalnyja kamunistyčnyja arhanizacyi, katoryja wysoŭwajučy roznyja biełaryskija lozunhi kirawali-b našymi zradykalizawanymi masami.

Spynieńnie i likwidacyja lahalnaha biełaruskaha ruchu dało-b u ruki maskoŭskich ahientaŭ wialikija šansy i značna pryśpiašyła-b ich-

WOŁAT

Uwieś świet wiedaŭ sławu wołata—haspadara. Dniepr, Dźwina, Nioman i Prypiać nasili dabro jahonych paloŭ u dalokija krainy. Jahony wostry mieč dasiahaŭ kożnaha woraha.

U biaspieraryŭnym słaŭnym zmahańni z zaŭziatymi worahami nie mahła adnak ustajać jahonaja čaławiečaja siła. Cieła jahonaje apanawała dramota.

Zasnuŭ wołat...

Jahony mieč abchapiła šmathadowaja irža.

Zaraśli lichaziellem niwy i sienażaci. Padupleli i pachililisia ad starašci duby — świedki słaŭnaj minuŭščyni. Pieratwarylisia ŭ ruiny staryja zamčyšča. Ziamla pakryłasia kryżami i kurhanami. Wołatawych unukaŭ apanawała cichaja, mlaŭkaja pakora. Miačy ichnija pajeła irża niawolnickaha pacyfizmu...

— Śpić słaŭny wołat! — hałasili worahi i chłynuli na jahonuju haspadarku. Atumanili raściarušanych wołatawych unukaŭ; začynili pierad imi dźwiery aświety, dziaruhaj many zakryli im wočy.

Strašnaja ciemra pakryła wołatawu baćkaŭščynu.

— Śpić! Woś dobra! Nia budzić, a to— biada jak pračchniecca!—šaptali worahi, upraŭlajučysia na čužoj haspadarcy i niawolili dziaciej śpiačaha wołata...

Bačačy hetkuju niasprawiedliwaść aburylisia duchi wołatawych słaŭnych pradziedaŭ.

— Abudzisia!—šaptali jany pošumam niaprachodnych puščaŭ.

— Ustawaj! Twaje dzici ŭ niawoli—budzili žurčańniem bystrych rečak, što niaśli ŭ dalokaje mora krywawy pot pracoŭnaha narodu.

— Pračchnisia! — Zaklikali šopatam niwaŭ, što z podźmucham wietru apuskali kałasistyja hałoŭki, sumujučy nad niadolaj pracoŭnych.

— Ustań! Ačyščaj pakryty šmathodniaj iržoj słaŭny swoj mieč! — kryčali hromam praŭdy i świacili ŭ wočy małankaj sprawiadliwašci.

— Zwarušysia słaŭny wołat! — budzili sumnymi pieśniami pakutnaha narodu i plačam hałodnych.

I zwaruchnuŭsia wołat...

Uściešylisia duchi jahonych pradziedaŭ.

niuju razburajučuju pracu, katoraja spyniajecca ciapier tymi ŭstanowami i ludźmi u ich pracujučymi, katoryja stajać na nacyjanalnym niezależnickim hruncie i starajucca wiaści narod pa nacyjanalnym šlachu. Sprawakawać biełaruski nacyjanalny ruch z tym kab u kančalnym wyniku jaho ŭstrymać, a kali dascca to i źlikwidawać zusim—woś taja hałoŭnaja taktyčnaja meta, katoruju pastawili sabie kamunisty, jakija pry dapamozie „narodnaha frontu“ starajucca praleźci ŭsiudy, dzie tolki była-b da taho mahčymaść.

Heta treba dobra pamiatać usim biełaruskim arhanizacyjam i ŭstanowam i nie paddawacca na balšawickuju prawakacyju. Uwachod kamunistyčnych ahientaŭ u biełaruskuju arhanizacyju — paciahnie za saboju, jak heta pakazała nam daświedčańnie z minułych hod — jejnuju prawakacyju i ŭzryŭ z usimi wiadomymi naśledkami.

Proci balšawickaha naporu na lahalny biełaruski ruch, katory jany chacieli b zahnać u padpolle—treba procistawić niaŭchilnuju wolu našaha hramadzianstwa, katoraje pawinna zaniacca ačystkaju swaich arhanizacyjaŭ ad niepażadanaha i prawakatarskaha elementu.

Adkaznaja histaryčnaja chwilina, katoruju my pieražywajem wymahaje ad našaha nacyjanalna dziejučaha hramadzianstwa rašučych i zdecydawanych čynaŭ.

Mlaŭkaści i niapeŭnaści ŭ swaich siłach nie pawinna być miejsca.

Biaz chistańnia treba wymiatać z biełaruskich nacyjanalnych arhanizacyjaŭ balšawickaje internacyjanalnaje śmiaćcio.

B.

Da usich Biełaruskich Nac.-Sacyjalistau

U suwiazi z nowymi niezależnymi ad nas palityčna - hramadzkimi abstawinami, u jakich apynułasia praca Biełaruskich Nac.-Sacyjalistaŭ, a naŭpierad z pryčyny ahraničeńnia administracyjnymi ŭładami Nawahradčyny swabody dziejańnia našaha staršyni, što stałasia ŭ wyniku padhatawaŭčaj pracy da partyjnaha źjezdu—hetym pawiedamlajem, što sklikańnie źjezdu adkładajecca na bliskuju budučyniu.

Padajučy ab hetym da wiedama, zaklikajem usich aktyŭnych siabroŭ i spačuwajučych nam uzmocnić prapahandowuju pracu i macniej zhurtawacca kala swajho partyjnaha časapisu.

Prezydyjum Biełaruskaha Nac.-Sacyjalistyčnaha Aktywu

Wilnia 25. X. 1936 h.

Sahnali jany ŭsie chmany, što paŭstali ad śloz padniawolnaha narodu i chlusnuli ŭ wočy wołatu.

I jon pračchnuŭsia.

Ażyŭlajučym zrokam ahlanuŭ swaju haspadarku. Jahonyja ŭnuki niaśli niawolnickuju lamku, uzbahačajučy prahawitych worahaŭ.

— Što-ż wy zrabili z maich dziaciej!? Jakim prawam zabrali maju haspadarku!?—kryknuŭ wołat na worahaŭ i ścisnuŭ mahutnaju rukoju swoj wostry mieč.

— My ich kormim swajej ułasnaj strawaj! My im aświačajem ichniuju noč našaj łučynaj! My ich nakiroŭwajem na naš ułasny šlach!—zapiščali worahi, sa stracham hladzieŭšy na paŭstałaha wołata.

A jon z ahidaj ad ich adwiarnuŭsia. Hlanuŭ badziora na swaich unukaŭ i adradżajučym ichnija dušy hołasam zaklikaŭ:

— O, dzieci rodnyja! Jak-ža wy pazwalajecie na hetkuju paniawierku!? Wy, naśledniki majej sławy, dzie padziełasia wašaja rezwaść bajowaja? Čamu miačy wašyja irža prajadaje?

Schamianiciesia!

Ale ludzi jaho nie razumieli. Ich apanawała laniwa—mlaŭkaja dramota, zaščeplenaja bacyłam pacyfizmu wajaŭničymi worahami.

— Mir! Mir! My za mir!—kryčali jany, pachiliŭšy niawolnickija śpiny.

Z ahidaj pahladzieŭ wołat na worahaŭ, što tak manliwa akalečyli dušy jahonych unukaŭ, što parabili ich zmadzieŭšymi mirnymi niawolnikami. Poŭny życciowaj siły, mahutnaj rukoju jon padniaŭ swoj słaŭny mieč i parywaŭ mlaŭkija, cichija niawolnickija dušy pierakonwajučymi sławami:

— O, ludzi, niawolniki! Mir u hetkich abstawinach—wiečnaja ciemra, wiečnaja niawola!

Chto-ż z was nia choča być wolnym?!

I zadumalisia niawolniki. Zahamanili miż saboju. Tyja, što ciarpieli hoład i choład, bosyja, abdziortyja, pahardżanyja kryčali:

— Ziamla palitaja našym potam — našaja ziamla!

My — haspadary na joj!

U pachod źbiracca!

Mir — našaja zhuba!

Druhija, što mieniej adčuwali niawolu, budučy ażyreŭšymi ad warożaj strawy, što wyhad-

Psychoza z uschodu

Usio wyraźniej zarysoŭwajecca ideolohičny padzieł usiaho świetu na dźwie wialikija čaści: kamunistyčna-internacyjanalnuju na čale z Maskoŭskim Kaminternam i nacyjanalna-adradženskuju, da jakoj pryłučajucca ŭsie narody, zdolnyja da žyćcia.

Zmahańnie hetych dwoch kirunkaŭ pryjmaje wostryja chwormy i mahčyma wyjjecca ŭ adkrytuju baraćbu. Usio toje, što staić u abaronie kamunistyčna-internacyjanalnaha świetapahladu, usio, što jamu ŭ jaŭny i skryty sposab choča pamahać, kab mieć u wyniku suświetnaje panawańnie kamuny—usialakimi sposabami starajecca ačarnić nacyjanalna—twor-čuju ideju, a narody prasiaknutyja hetaj ideja jpradstawić jak reakcyjaneraŭ.

U ruch puskajucca ŭsie srodki, jakija wiaduć da pastaŭlenaj mety. Kali my bačym, jak žydy z usich siłaŭ starajucca ačarnic nacyjanał-sacyjalistyčnuju Niamieččynu i wychwalać sawieckija paradki, to heta dla nas zusim zrazumieła. Nacyjanał - sacyjalistyčnaja Niamieččyna spyniła ŭsialakija mahčymaści žydoŭskaj eksploatacyi, uzbahačeńnia i destrukcyjnaj pracy, jakuju žydy wiaduć uwa ŭsim świecie. U Sawietach jany zajmajuć kamandnyja wysoty, majuć dabrabyt i pieratwaryli faktyčna byłuju Rasieju ŭ swaju kaloniju. Dyk nienawiść da Niamieččyny i hłybokaja sympatyja da Sawietaŭ z boku žydoŭ—moža być wytłumačana. Kali-ž my nahladajem nienawiść da nacyjanał - sacyjalistyčnaj Niamieččyny z boku buržuazna — demokratyčnaj častki biełarusaŭ, dyk tut sprawa bolš čymsia dziŭnaja. I nia wiedama ci heta prypisać zwyčajnamu niezrazumieńniu elementarnych rečaŭ, ci tym siłam, jakija ŭwa ŭsim świecie wiaduć planowuju manliwuju rabotu, kirawanuju dobra wiedamymi dziejnikami.

Ni sam Hitler, ni ŭsia nac.-sacyjalistyčnaja Niamieččyna pakul što ničoha drennaha biełarusam nie zrabili. Kryčać ab niebiaśpiecy biełarusam z boku Hitleraŭskaj Niamieččyny, nie hraničačaj terytoryjalna z nami, kryčać tym bolš tady, kali my jość padzielenymi na čatyry častki i ničahusieńki nia majem da stračeńnia—heta dać dokaz apanawańnia štučna wytwaranaj kamuna — žydami psychozaj strachu pierad niamieckim „fašyzmam".

Što da nac.-sacyjalistyčnaj Niamieččyny, dyk šyrejšym kołam hramadzianstwa wiedama tolki, što jana jość zaklatym woraham kamunistaŭ i šykujecca da aružnaha zmahańnia z Sawietami, kab paśla pieramohi dać mahčymaść usim padbitym kamunistyčnaj uładaju narodam wyzwalicca i na narmalnych asnowach uparadkawać swajo palityčnaje i nacyjanalnaje žyćcio. Na hetuju apošniuju akaličnaść čakajuć usie nacyjanalna świedamyja ukraincy, biełarusy, hruziny i inšyja narody, katorych sawieckaja oligarchija zusim zdušyła.

Nia hledziačy na heta častka liberalnaj biełaruskaj buržuaznaj demokracyi ŭ wostry sposab abrušwajecca na nac.-sacyjalistyčnuju Niamieččynu, što byccam kališci hetaja apošniaja paškodzić biełarusam.

Zapaminaje, adnak, ci zamoŭčwaje hetaja kisła-sałodkaja buržuaznaja demakracyja, što

---

na hrelisia na ciopłych piečach, sytyja, adzietyja—nie chacieli źmieny: bajalisia baraćby, kab nia stracić swajho wyhadnaha chacia i niawolnickaha, žyćcia. Jany sahnuŭšy swaje kłustyja karki piskliwa hałasili:

— My za mir! Chacia taksama chočam być wolnymi, ale tolki praz mir. Samyja worahi adumajucca i daduć nam wolu!

— Ažyrełaje plemia! — kazaŭ aburany wołat: dzie i kali było tak, kab chto mirna i achwotna daŭ wolu swaim niawolnikam?! Niawolnik, što nia žbirajecca ŭ pachod za wolu, choča miru—nie dastojny być wolnym!

Skazaŭšy heta, wołat adwiarnuŭsia ad ažyrełych, apanawanych mlaŭkim pacyfizmam niawolnikaŭ i staŭ zaklikać tych hałodnych, abdziortych, hatowych pałažyć žyćcio za swaju wolu:

— U pachod žbiracca, padniawolny, biedny narodzie!

Padbadzioranyja pahardžanyja, chudyja niawolniki kryknuli ŭ adzin hołas:

— Wiadzi nas wołat!

Twoj wostry mieč praciarebić parosšyja manoju ścieżki; našyja mazalistyja dałoni padnimuć rodny ściah!

— Bolš nie zaśniom!—mahutnym hołasam skazaŭ wołat i padniaŭ wysoka swoj mieč. Na heny mieč badziora ŭzhlanuli buntarnyja wočy padniawolnaha narodu. Ad hetaha badziora—bajowaha ŭzhladu z treskam asypałasia z miača irža, što stahodździami na im narastała. I jon zabliščeŭ, jak sonca. Jahony blisk aświaciŭ usiu padniawolnuju krainu, praniknuŭ dušy i sercy pakryŭdžanych, uliŭ im nadzieju pamysnaj baraćby.

Na blisk henaha miača worahi zakryli dałoniaj wočy i pačali manliwuju źwiahu.

Ale darma!

Bliščyć mieč u mahutnaj wołatawaj ruce i pakazwaje jahonym unukam šlach da ichniaj pieramohi.

Uł. Kazłoŭščyk.

ŭsie tyja, kolonijalnyja biedy, jakija jana warożyć biełarusam z boku Niamieččyny, użo daŭno wytwaryła balšawickaja ŭłada.

Kali heta apošniaja budzie pawalena, to biełarusy z hetaha tolki pawinny być zadawoleny i pawinny wykarystać hetaje histaryčnaje zdareńnie da adbudowy niezaležnaj Biełaruskaj Dziaržawy.

Kamunistyčnaja ŭłada i jaje krywawyja złačyny ŭ ądnosinach da biełaruskaha narodu, niščeńnie hetaha apošniaha i pieratwareńnie ŭ niawolnikaŭ panujučaj žydoŭska-kamunistyčnaj kasty bladnieje pierad usim tym, čym choča zastrašyć biełarusaŭ buržuaznaja demakracyja. Hetkaje aświatleńnie sprawy, jak robić wyśmianawanaja demakracyja, pracierablaje tolki šlach da zapanawańnia na našych ziemlach sympatyjaŭ da tych, chto zmahajecca z „fašyzmam", „Hitleroŭskimi planami" i ŭsimi inšymi rečami, jakimi nas chočuć zastrašyć kamunisty.

Treba mieć, pany abaroncy „zahrožanaj demakracyi," krychu bolej objektywizmu, a hałoŭnaje zrązumieńnia nacyjanalna dziaržaŭnych intaresaŭ Biełaruskaha Narodu.

B. N. S. zmahajecca z usimi warożymi da Biełarusaŭ siłami, demaskuje fałš kamunistaŭ, kali jany pasłuhoŭwajucca nacyjanalnymi lozunhami wiedajučy, što jany tolki wykarystoŭwajuć hetyja lużunhi dla swaich taktyčnych metaŭ.

Supolna, ale nie uwa usim

Paśla wi damaha skazu byłaha Wilenskaha školnaha kuratara Šelonhoŭskaha, što byccam biełarusy nia chočuć biełaruskaj školy, B.I.H. i K. i T.B.Š. prystupili supolna da školnaj akcyi, kab pakazać manliwaść takoha ćwierdžańnia. Hetyja abstawiny, peŭnyja koły chočuć wykarystać, imknučysia da taho, kab wyšejmianawanyja dźwie arhanizacyi naahuł uwa ŭsim supracoŭničali aż nawat uklučna da światkawańnia swaich arhanizacyjna—nutranych spraŭ, jakim jość naprykład światkawańnie uhodkaŭ swajej pracy.

Peŭnym ciomnym siłam, jakija mahčyma nie zmahli naładzić h. zw. „narodnaha frontu" zaležyć kab zrabić prynamś uražańnie, što tut brat chočaš—nia chočaš, a štości padobnaje jość. Słowam chočuć „ufrantawić" arhanizacyi biaz ich wiedama i woli.

Cantralny urad B. I. H. i K. na niekalkich pasiedžańniach bołšaściu hałasoŭ pastanawiŭ nie światkawać swaich 10-ych uhodkaŭ razam z T. B. Š., uważajučy što hetaje świata jość nutranoj sprawaj B. I. H. i K., katory moža supracoŭničać z T. B. Š. tolki ŭ imprezach, majučych ahulna-biełaruski charaktar. Apazycyjnaja mienšaść uradu B. I. H. i K. čamuści kateharyčna choča światkawać jubilej razam z T. B. Š. Hetaja mienšaść u „Biełaruskaj Krynicy" № 42 padała ažno 6 punktaŭ pryčyn, jakija, powodle ich, zmušajuć da supolnaha światkawańnia jubilejaŭ. Ale dawoli razabrać tolki adzin pieršy punkt i ŭžo budzie jasna, jak jany nia majuć słušnaści, i prypiswajuć dla T. B. Š. toje ad čaho adrakajecca ŭrad hetaj arhanizacyi. Paimienna: pad punktam a) jany pišuć: „Adnej i druhoj arhanizacyi mety, dziejnaść, i idejowy charakrar—adnolkawyja". A tymčasam Hałoŭnaja Uprawa T.B.Š. na swaim pasiedžańni dnia 7. VII. 1936 wyrazna padčyrknuła: „T. B. Š. i B. I. H. i K. majuć roznyja idejowyja asnowy, roznuju tradycyju i rozny kruh upływaŭ. (Letapis T. B. Š, № 4—8. 1936 h.).

I zapraŭdy, chacia T. B. Š. i B. I. H. i K. iduć da adnej mety—da pašyreńnia biełaruskaj kultury, adnak ludzi, kirujučyja hetymi arhanizacyjami nie adnolkawa razumiejuć hetuju kulturu i nie adnolkawa jaje buduć prawodzić u życcio. U adnych matarjalistyčny padychod da kultury, a ŭ druhich—idealistyčny.

Pamima ŭsiaho hetyja dźwie kulturnyja arhanizacyi mahli-b wystupać supolna ŭ sprawach ahulnaha nacyjanalnaha biełaruskaha značeńnia, ale nikoli ŭ sprawach nutranoha życcia arhanizacyjaŭ, jakim źjaŭlajucca jubilei ichniaj pracy. Chacia-by nawat tolki dziela taho, kab nia stawić u niałoŭkaje pałažeńnie čaławieka z matarjalistyčnym świetapahladam, jaki naprykład chacieŭ-by prywitać T. B. Š. i pry hetym nia wypadała-b aminuć i B.I.H. i K. abo naadwarot.

Napaśledak, treba dumać, što supracoŭnictwa T. B. Š. i B. I. H. i K. nosić sazonny charaktar. Pawieje inšym wietram i budzie T. B. Š. takoje samaje, jakim było niekalki hadoŭ tamu.

Aprača hetaha treba padčyrknuć usim wiedamy fakt, što niekatoryja dziejniki imknucca da likwidacyi T. B. Š. i ŭlićcia hetaj arhanizacyi ŭ B. I. H. i K., ab čym było wyrazna skazana ŭ polskim časopisie „Karta" № 3—4 1936 h. i niawyrazna ŭ adnym z numaroŭ „Biel. Krynicy".

My ŭważajem, što hetki padychod jość palityčnym i kryŭdnym nia tolki dla T. B. Š. ale i dla ahulnaj biełaruskaj sprawy. Kab nia dać mahčymaści warożym dziejnikam škodzić našym najbolšym kulturna-praświetnym arhanizacyjam, my ŭważajem, što swaje jubilei jany pawinny światkawać asobna.

Hetym niezaležnaja biełaruskaja nacyjanalnaja dumka skaža ŭsim ciomnym i warožym siłam mocnyja słowy: ruki proč ad našych biełaruskich arhanizacyjaŭ!

B. N. S. Dabro swajoj nacyi i jaje pracoŭnych siabroŭ stawić pierad dabrom i karyściaj asabistaj, znaje swaje mety i šlachi da ich; maje ćwiordyja pierąkonańni, umieje za ich zmahacca, i pašyraje ich siarod siabroŭ swajej nacyi.

U PAMIAĆ ŠKOLNAJ AKCYI 1936 h.— STYPENDYJU DLA NIEZAMOŽNAHA STUDENTA BIEŁARUSA.

Zaklikajucy Biełaruskich Nac.-Sacyjalistaŭ, sympatykaŭ i ŭsio ahułam biełaruskaje hramadzianstwa da dziejnaha ŭčaście ŭ damahańni biełaruskaj škoły, pawodle instrukcyjaŭ B. I. H. i K. i T. B. Š., redakcyjnaja kalehija „Nowaha Šlachu“ pastanawiła dziela adznačeńnia sioletniaha hodu — hodu baraćby za aświetu — dać niewialikuju stypendyju dla niezamožnaha studenta biełarusa-sielanina, što wykazaŭsia stažam niekalkihadowaj nacyjanalnaj biełaruskaj pracy ŭ sielanskich huščach Brasłaŭščyny, paciarpieŭšaj, jak wiedama, ad sioletniaj suchamieni.

Kab my zmahli naležna wykanać swaju pastanowu dyj jašče pašyryć jaje da dańnia stypendyi i adnarazowych dapamohaŭ bolšamu liku niezamožnaha biełaruskaha studenctwa, źwiartajemsia ŭ hetaj sprawie z prośbaj pomačy da ŭsich biełaruskich patryjotaŭ. Našyja mataryjanyja srodki wielmi skromnyja. Tut patrebnaja pomač šyrejšych kołaŭ hramadzianstwa.

Dyk, biełarusy! Pobač z padpisywańniem školnych deklaracyjaŭ, źbirajcie i prysyłajcie achwiary na pomač niezamožnamu biełaruskamu studenctwu. Hetym wy realna i praktyčna pryčyniciesia da pašyreńnia aświety i kultury biełaruskaha narodu, da pašyreńnia wiedy jahonych baraćbitoŭ.

Achwiary prysyłajcie ŭ redakcyju našaha časapisu na konto: pomač biełaruskamu studentu.

Redakcyjnaja Kalehija
Nowaha Šlachu

U BIEŁARUSKICH SKAUTAU

11. X. 1936 h. u sali Wilenskaj Biełaruskaj Himnazii adbyŭsia ahulny schod Hurtka Pryjacielaŭ Biełaruskim Skaŭtaŭ. Sabrałasia dawoli mnoha siabroŭ i sympatykaŭ hurtka.

Schod adčyniŭ ustupnym słowam staršynia hurtka Ks. Dr. Stanisłaŭ Hlakoŭski, jaki ŭ pryhožych słowach wykazaŭ ahulnyja mety skaŭtynhu i rolu biełaruskaha skaŭctwa, jakuju jano pawinna adyhrać u adradžeńni biełaruskaha narodu.

Skaŭt Kastuś Paul pračytaŭ referat ab historyi biełaruskaha skaŭctwa. Sakratar hurtka Uł. Kazłouski zrabiŭ dakład z dziejnaści pezydyjumu hurtka. Skarbnik Časłaŭ Najdziuk zreferawaŭ matarjalnuju sprawu hurtka. Družynowy skaŭckaj biełaruskaj družyny im. Franciška Bahuševiča Kieturka painfarmawaŭ schod ab dziejnaści družyny i wykazaŭ plan pracy ŭ družynie na bliskuju budučyniu.

Wučycielka A. Lekant—Sakałowa—entuzyjastka žanočaha biełaruskaha skaŭctwa — pryhožymi i pierakonwajučymi sławami wykazała mety žanočaha skaŭtynhu i painfarmawała schod ab pracy ŭ zasnawaŭšajsia pry Biełaruskaj Himnazii žanočaj skaŭckaj družynie.

Ahułam na schodzie adčuwaŭsia sympatyčny nastroj. I zapraŭdy, tut, pamima što źbirajucca ludzi roznych palityčnych pohladaŭ, panuje zhodą ŭ rupliwaści pra biełaruski skaŭtynh.

Majem nadzieju, što skaŭty pry Wilenskaj Biełaruskaj Himnazii ciapier jašče bolš pašyracca, jak u arhanizacyjnym tak i ŭ uzhadawaŭčym kirunku. A heta dziela taho, što ciapier kiruje himnazijaj Mikałaj Ancukiewič, pratektar i wialiki pryjaciel biełaruskaha skaŭctwa i jahonaj ideolohii.

Z našaha boku, my žadajem biełaruskamu skaŭctwu i ŭsim jaho pryjacielam pamysnaj pracy pa linii skaŭckaj ideolohii, bo wierym, što naš kraj u swaich skaŭtach budzie mieć najlepšych patryjotaŭ i abaroncaŭ Baćkaŭščyny.

Karystajcie z akazyi

Kab zaachwocić čytačoŭ „Nowaha Šlachu“ da wykanańnia swajho abawiazku, radakcyja pastanawiła wyznačyć premiju:

Chto pryšle na „Nowy Šlach“ nia mienš 1 zł. 50 hr. toj aprača hazety atrymaje:

1. Šlacham zmahańnia. Zbornik wieršaŭ Uł. Kazłoŭščyka.

2. Za Baćkaŭščynu. Pieśni pracy i zmahańnia. Al. Stepowiča—patryjatyčny śpieŭnik z notami.

Redaktar i wydawiec: **Uł Kazłouski.** Redahuje **Redakcyjnaja Kalehija**

Drukarnia „Mari... " Wilno

